

historie plastiky od skalpelu

Před dvaceti lety se málokterá dáma pochlubila, že „byla na plastice“, i svému nejbližšímu okolí.

Dnes celebrity předvádějí své přednosti vytvořené plastickými chirurgy dokonce na stránkách společenských časopisů.

k laseru

Text: Dagmar Morenová

Podstoupit některý ze zkrášlovacích zákroků začíná být úplně normální. Stejně jako jít na kosmetiku, manikúru nebo pedikúru. Možná se blíží den, kdy žena, která ještě nebyla „na plastice“, spadne do kategorie zapšklých „modrých punčoch“. Ostatně proč mluvíme jen o ženách? O vylepšovací procedury se čím dál tím víc zajímají muži.

Plastická evoluce

Prvním plastickým chirurgem na světě byl nejspíš Bůh. Uspal Adama, vyndal mu žebro a vyrobil z něj Evu. A žebro se na žebříčku kvalitních materiálů drží, protože plastický chirurg z něj dokáže vymodelovat když už ne ženu, tak alespoň chybějící boltec. „Chrupavka z žebra se zformuje do základního tvaru a zašije se do kůže za boltcem. Kůže i s chrupavkou se poté odpojí a umístí na místo nového boltce,“ vysvětluje MUDr. Vlastimil Víšek, CSc., primář plasticko-chirurgického oddělení pražské kliniky Medicom VIP. „Esteticko-chirurgickým zákrokem lze dnes do jisté míry upravit nebo pozměnit kteroukoliv část lidského těla, od kořínek vlasů po paty,“ podotýká pan primář, pro něhož je plastická chirurgie celoživotní práce a koníček zároveň.

Prsa na míru

Úsilí splnit touhu žen po dmoucích řadrech se od výrobců prádla přesunulo do vědeckých laboratoří. „Ještě před tím, než první implantáty spatřily světlo světa, se používala takzvaná Wichterleho pórovitá hmota, což byl druh pěny, který se tvaroval do polokoule. Riziko kapsulace však bylo prakticky stoprocentní,“ říká MUDr. Víšek, můj průvodce při expedici do nedávné minulosti plasticko-estetické chirurgie.

V současné době používané prsní implantáty se začaly vyrábět před třiceti lety v USA. Zpočátku pouze s hladkým povrchem, který však nebyl úplně ideální, protože v mnoha případech se v prsu vytvořila kapsa. Silikongelové implantáty s texturovaným povrchem riziko kapsulace (zapouzdření implantátu) snižují až třikrát. A tak se dozvídám, že ženská ňadra už prošla všemi možnými zkouškami. „Zvětšení se dosahovalo také pomocí koriotukových štěpů. Ty se získávaly ze spodní poloviny zadku. Vypreparoval se kus tkáně asi 15 cm dlouhý, sbalilo se to do homole a sešilo. Protože se použila tuková tkáň, materiál tělu vlastní, začala se vstřebávat. Tato metoda, při níž hrozilo kromě toho i riziko kalcifikace, tedy ztvárňování, se běžně používala ještě počátkem 80. let.“

Pryč s tukem!

Výraznou změnou prošlo i odstraňování tuku – liposukce. Zatímco začátkem roku 1989 se ještě používala klasická mechanická destrukce podkožní tkáně, v druhé polovině devadesátých let už přišla ke slovu ultrazvuková liposukce a v roce 1999 vibrační.

„Posunula se i horní hranice odsátého tuku z jednoho a půl litru na pět litrů,“ dodává MUDr. Víšek a podotýká, že i tuto hranici lze v některých indikovaných případech překročit. „Díky těmto moderním metodám jsou zákroky šetrnější a krevní výrony menší. S vývojem farmacie bylo vyvinuto i účinné lokální anestetikum, které umožňuje vpravit do organismu menší koncentraci účinné látky a ošetřit a odsát jednotlivé anatomické oblasti v lokální anestezii ambulantně,“ zdůrazňuje.

Za obličej krásnější

Pokrok neminul ani zákroky na obličej. Zatímco až do roku 1989 vládla na sálech plastické chirurgie nerozlučná dvojice skalpel a pinzeta, dnes lze provádět rozsáhlejší zákroky díky endoskopii a laseru.

„Boom laseru nastává v roce 1995, čímž se rozšiřuje spektrum možností vybrou-

šení povrchu kůže a přichází transkonjunktivální plastika dolních víček," říká doktor Víšek. Zatímco dříve byla střední část obličeje (čelo, rty a krk) pro chirurgy těžko rozlousknutelným oříškem, a když, tak za cenu velkého zjizvení, dnes se ošetřuje endoskopicky. Kompletní „výměnu“ obličeje si pořídíte za 4,5 hodiny, přičemž jsou ošetřeny všechny jeho části.

Ať mi šije nit

Změnily se i šicí materiály a klasickou jehlu s ouškem už na chirurgických sálech asi nevidíte. „Vlákno vychází přímo z jehly, je do ní zataveno. Podkoží je tak při šití méně traumatizováno. Kůži šijeme vlákny s různou dobou vstřebatelnosti – můžeme si tedy vybrat, jaký steh je pro daný zákrok vhodnější," říká chirurg. Zatímco do roku 1989 byla základním kritériem plasticko-chirurgických zákroků funkčnost, v současnosti se klade stejný důraz na estetický výsledek. „Plastika je dnes pro všechny, nejen pro celebrity," zdůrazňuje MUDr. Víšek.

A je to skutečně tak. Na klinikách plastické chirurgie (a že jich je v naší republice už více než stovka) mají pořád plno a na zákrok se musíte objednat s patřičným předstihem. Pokud mají někde zrovna volno, není to důvod k jásotu, ale spíše k obezřetnosti, stejně jako výrazně nízký ceník. Což ovšem na druhou stranu nemusí znamenat, že čím dražší klinika, tím lepší výsledek zákroku. „Klienti by si měli především zjistit, jaké má lékař, který bude zákrok provádět, zkušenosti," radí MUDr. Víšek.

Co se dříve nedělalo

Ještě před deseti patnácti lety by asi málokoho v naší zemi napadlo nechat si zvětšit rty, lícní kosti, bicepsy, zadek, lýtka, penis nebo si nechat naroubovat vlasy či vyrobit novou panenskou blánu. Například genitálie se upravovaly pouze v případě vrozených vad, nikoliv kvůli omlazení a lepšímu požitku ze sexu.

Také abdominoplastika se prováděla zejména kvůli zdravotním, nikoliv estetickým problémům. „Díky kvalitní moderní anestezii, lékům a přístrojům, ale také pooperační péči lze během jedné operace provést mnohem radikálnější výkony, které jsou pro pacienta současně šetrnější," podotýká chirurg.

Nové metody, nová rizika

Jásat ale nad novými možnostmi a metodami zkrášlování a ztratit přitom ze zřetele zdravotní rizika by byla cesta do pekel. Například některé injekční implantáty na odstraňování mimických vrásek můžou vyvolat alergie. Jsou-li trvanlivé, tedy nevstřebatelné, mají sklon k vytváření nerovností nebo dokonce boulí. S takovou pasekou si leckdy neporadí ani reoperace.

Někteří odborníci trochu pochybují i o botulotoxinu – je to přece jenom jed, a pokud si ho někdo nechává píchat třeba jednou týdně (i takové případy se už vyskytly), kdo ví, jak bude jeho kůže vypadat za deset či patnáct let.

S tváří mimozemšťana

S jídlem roste chuť, takže i s rozvojem plastické chirurgie a posouváním hranic jejích možností se přání některých klientů podobají touze žabího prince, který si od polibku princezny slibuje návrat ztracené krásy. Nebo taky naopak!

Tak třeba v USA či ve Velké Británii můžete potkat muže podobajícího se ještěrce či jaguárovi. Ženu kočku nebo hadici.

MUDr. Víšek mi vypráví o jednom Britovi, který svému chirurgovi přinesl dokonce nákras, jak chce vypadat. „Asi jako příšera ze seriálu Star Trek,“ směje se lékař. „S velkými nadočnicovými oblouky, placatým nosem, vysedlými lícními kostmi a malýma sešíkmenýma očima. Tyto případy patří spíše do péče psychiatra než plastického chirurga. Výkony by neměly jít proti přírodě a mezi funkčností a kosmetickou změnou má panovat soulad,“ zdůrazňuje.

I u nás už se ale občas vyskytne někdo, jehož přání zodpovědný chirurg může splnit jen stěží. „Klienti si někdy přinesou fotografii celebrity, které by se chtěli podobat. Pokud to však není extrémní, můžeme se pokusit jeho touhu splnit.“

Plastická turistika

K novinkám moderní doby patří také „plastická turistika“. Tento fenomén spatřil světlo světa na americkém kontinentu a velmi rychle zdomácněl i v Evropě. Podnikavci v turistice zakládají cestovní agentury, které spolupracují s klinikami plasticko-estetické chirurgie a dovázejí jim zákazníky. Spojit si prohlídku Prahy nebo Karlových Varů třeba s operací očních víček není žádný problém, na některých klinikách zahraniční klientela dokonce vede nad českou.

„České kliniky jsou se zahraničními nejen srovnatelné, ale mnohdy dokonce lepší,“ konstatuje dr. Víšek. V zahraničí se už vyskytly případy falšovaných atestací a někteří „chirurgové“ neměli dokonce ani lékařský diplom.

Život se změnil k lepšímu

Velkým přínosem estetické chirurgie je pozitivní vliv na psychiku klientů. Zbavit se mindráku ze cyranovského nosu, podbradku nebo vráscitě tváře pomůže zvýšit sebevědomí i sebedůvěru, a ty pak zase náležitě zapracují při hledání zaměstnání nebo partnerského vztahu.

„Měli jsme klientku, rozvedenou matku tří dětí. Trpěla mindrákem kvůli malým prsům. Přítel jí zaplatil augmentaci, pak ji požádal o ruku a oženil se s ní, a ona se díky svým vnadám stala asistentkou v jedné prosperující firmě,“ líčí téměř pohádkový příběh ze své vlastní praxe MUDr. Víšek.

Ta žena měla určitě i profesní přednosti, nejen v nadání poprsí, ale komplexy ji držely natolik při zemi, že je před zákrokem nedokázala zúročit.

Mládí i stáří - vpřed!

Podle MUDr. Víška se značně změnil i poměr mužské klientely vůči ženské. Zatímco dříve byla plastika téměř výlučně ženskou záležitostí, dnes tvoří pá-

nové celou pětinu zákazníků. Proměny doznala i věková struktura zájemců. „To, co se dříve operovalo u starších pacientů, se operuje u mladých,“ podotýká. Platí to ale i opačně, zdravého klienta či klientku lze omladit bez ohledu na věk a chirurg vzpomíná na dámu, která přišla v 75 letech k velkým penězům, nechala se omladit nejméně o 25 let, vyrazila na cestu kolem světa a dokonce prožila i velkou životní lásku. Estetickou chirurgii lze tedy tak trochu považovat za továrnu na sny. Aby se nestaly noční můrou, pak záleží nejen na zručnosti chirurga, ale zejména na nás. Neměli bychom toužit po něčem, co přesahuje hranice lékařské etiky a může ohrozit naše zdraví.*

CO PŘINESE BUDOUCNOST?

Implantáty už lze vyrábět pro zákazníky na míru podle odlišků.

Lékaři zkoušejí různé druhy „chytrých“ nití, které dokážou pozvednout povadající obličej bez účasti skalpelu.

V laboratořích se pěstuje náhrada kůže.

Zdokonalují se přístroje i šicí materiál.

Zlepšují se operační techniky.

Vykouzlit nový orgán z kmenových buněk bude běžně možné už v tomto století.

Chirurgové si můžou vyzkoušet operovat složité zákroky na trojrozměrných počítačových simulátorech.

Laserová technologie se stále zdokonaluje.

Rozmáhá se plastická turistika.

Počítače pronikají do všech oborů a počítačové programy se už uplatňují i v plastické chirurgii, podle MUDr. Víška však nejsou zatím tak dokonalé, aby se jim dalo stoprocentně věřit. Nový obličej je přece jen něco jiného než nový účes.